

εὑρίσκεται ἡ στρατιωτικὴ σχολὴ τῶν Εὐελπίδων, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν νοήμονα διεύθυνσιν τοῦ Συνταγματάρχου Κ. Καρατζᾶ καὶ τὴν τοῦ ὑποδιοικητοῦ ἀντισυνταγματάρχου Κ. Σταυρίδου· περιέχουσα δὲ 73 μαθητὰς, διδασκομένους ὑπὸ 20 καθηγητῶν (1).

Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ τὰ δύο ἀλληλοδιδασκτικὰ, τὸ τῶν ἀρρένων καὶ τῶν κορασιῶν, φοιτῶσι 500 περίπου παῖδες, προκόπτοντες ἀριστα εἰς τὰς σπουδὰς τῶν. Σημειώσον δὲ ὅτι τὰ δύο σχολεῖα, τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ ἀλληλοδιδασκτικὸν τῶν ἀρρένων ἀνηγέρθησαν δαπάνῃ τῆς φιλογενοῦς καὶ φιλομούσου οἰκογενείας τῶν Ἰωνίδων, ἧτις τοσοῦτον συνεισέφερον εἰς ἅπαντα τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς πρωτεύουσας καταστήματα, καὶ εὐεργέτρια τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ἀνεγράφη. Εὐχῆς δ' ἔργον ἦτο, ἂν ὡς ἄλλοτε ἐλέγετο, ἰδρῦετο ἐνταῦθα καὶ τὸ Λύκειον, ἢ ἡ νευτικὴ σχολὴ τοῦ Βαρβάκη, ἢ καταλληλοτάτη πρὸς τοῦτο θέσις εἶναι ὁ Πειραιεὺς, ὅστις εἶναι πολὺ τῶν Ἀθηνῶν ὑγιέστερος καὶ πρὸς σύννοιαν καὶ σπουδὴν ἐπιτηδειότατος. Εὐχῆς δ' ἔργον ἐπίσης, ἂν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ Πειραιῶς ἐδείκνυε μείζονα κατὰ τι δραστηριότητα, ὥστε ἡ πόλις αὕτη ἤθελεν ἔχει διπλοσίαν ἀνάπτυξιν.

Καθ' ἃ σημειοῖ ἡ προμνημονευθεῖσα Στατιστικὴ τοῦ Κ. Ἀγγελοπούλου, ἐπὶ τοῦ λιμένος τοῦ Πειραιῶς εἰσπλέουσι καὶ ἐκπλέουσι ἐνιαυσίως, κατὰ μέσον ὄρον 7,000 πλοίων, ὧν πολεμικὰ μὲν καὶ ἀτμόπλοια περὶ τὰ 200, ἐμπορικὰ δὲ μεγάλα περὶ τὰ 2,500, τῆς ἀκτοπλοίας δὲ 4,300. Ἡ χωρητικότης δὲ τῶν ἐμπορικῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἀναβαίνει εἰς 130,000 περίπου τόνους, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ναυτῶν εἰς 30,000.

Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τοῦ Πειραιῶς εἶναι ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἀφικνουμένων ἢ ἀποδημούντων διὰ τοῦ Πειραιῶς ἐπιβῶντα ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ὅλης Ἑλλάδος, διότι συμποσύνται οὗτοι εἰς 30,000, ὧν αἱ 28 ταξειδεύουσιν ἐντὸς τοῦ βασιλείου, δισχίλιοι δὲ ἔρχονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ πάλιν ἐπιστρέφουσιν.

Αὗται περίπου εἰσὶν αἱ στατιστικαὶ περὶ Πειραιῶς πληροφορίαι, αἵτινες μὲν δὲν μαρτυροῦσι βεβαίως μέγα τι, ἀλλὰ παρέχουσι χρηστὰς περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς πόλεως ταύτης ἐλπίδας. Καὶ ἂν ὅπως οὖν ἐβράδυνε μέχρι τοῦδε ἡ πρόδοσις αὐτῆς, ἀναλόγως τῆς γείτονος τῆς τῶν Ἀθηνῶν γιγαντιαίας ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἤδη ἐλπίζεται μεγαλητέρα, διὰ τε τὴν αὐξήσιν τῆς ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἐντεῦθεν μείζονα τοῦ ἐμπορίου κίνησιν, ὥστε ὁ προλαμβάνων νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς Πειραιᾶ, δύναται, προϊόντος τοῦ χρόνου, νὰ ἐπιζη βέβαια κέρδη, ν' ἀπολαμβάνῃ δὲ ἐξ ἑνὸς μὲν

τὰ καλὰ πόλεως παραλίω, ἐξ ἄλλου δὲ τὰς τέρψεις τῆς πρωτεύουσας, ἀληθῶς ὅμως μεμιγμένας καὶ μετὰ τοῦ κοινοῦ αὐτῆς. Ἐγὼ τοῦλάχιστον παρὰ τὰς Ἀθήνας ἐπρωτίμω τὴν ἐν Πειραιεὶ οἴκησιν διότι ἔχω τὸ εὐκραεὲς τοῦ κλίματος αὐτοῦ, τὸν δενδρόφυτον καὶ ὑπερκείμενον τῆς θαλάσσης περιπατόν του, τὴν ὠραίαν προκουμαίαν του, καὶ ἂν μὲ λείπῃ ἡ κοινωνία, διότι εἰσέτι εἶναι μακροτάτη, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι μετ' οὐ πολὺ πολυπλασιάζεται καὶ μορφοῦται καὶ αὕτη.

ἔρρωσο . . .

ὁ φίλος σου
ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 17).

Ἴδου δὲ τίνι τρόπῳ ἐνηργεῖτο ἡ σύλληψις, ἢ φυλάκισις καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορηθέντων εἰς τὴν ἱερὰν ἐξέτασιν.

Ἀπεφάσιζεν αὕτη, ἐν τῇ ἀκατανοήτῳ αὐτῆς διακαιούνη, περὶ τινος ἀνθρώπου ὡς ὑπόπτου ἐνὸς τῶν ρηθέντων μυστικῶν καὶ ἀνεπιδέκτων ὀρισμοῦ ἐγκλημάτων, τῶν συνισταμένων εἰς τὸ ὅτι ἔπραξεν οὗτος ἢ δὲν ἔπραξέ τι, εἰς τὸ ὅτι εἶπεν ἢ δὲν εἶπέ τι καὶ ἀμέσως ἀπήγγελλε κατὰ τοῦ τοιούτου ἐνόχου τὴν κράτησιν. Εἰς ἀξιωματικὸς ἐποίει σημεῖόν τι, ὁ δὲ κατηγορούμενος ὄφειλε ν' ἀκολουθήσῃ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ψιθυρισμοῦ τὸν παρουσιασθέντα κλητῆρα, μὴ τολμῶν νὰ ψελλίσῃ οὔτε τὴν μικροτέραν ἔνστασιν, διότι πᾶσα εἰς τὴν διαταγὴν τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως ἀντίστασις θεωρεῖτο παρὰ τῶν δικαστῶν ὡς ἔνδειξις αἰρέσεως. Ἄμα ὕψονε τὴν χειρὰ τῆς ἱερᾶς ἐξέτασις κατὰ τινος, οὗτος ἐθεωρεῖτο κατηραμένος· τὸ πλῆθος μετὰ τρόμου ἀπέφυγε καὶ αὐτὴν τὴν σιάν του, ἔπρεπεν ἐξαπαντᾶς νὰ κατακλεισθῇ.

Μετὰ τὴν οὕτω γινομένην ταύτην σύλληψιν, ὁ δυστυχὴς ἐκομιζετο ἐντὸς τῆς φυλακῆς μὲ τεταπεινωμένην τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκ προομιῶν παραδοθεῖσαν εἰς ἱλασμοὺς ὀδυνηροῦς. Εἰσερχόμενον, ἢ ἐξέτασις ἀμέσως τὸν ἀπέκδεν τοῦ θαλαντίου καὶ τῶν πολυτιμοτέρων του πραγμάτων, ἐπὶ ἓνα δὲ μῆνα τὸν κατέκλειε μυστηριωδῶς ἐντὸς στενωπῶν του κελλίου. Μετὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν ταύτην ἀγωνίαν ἐφέρετο εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ὁ κατηγορούμενος ὄφειλε νὰ παρασταθῇ γυνοκλιτῆς· ὁ δικαστὴς ἤρχιζε νὰ τὸν ἐρωτᾷ, ὁ δὲ γραμματεὺς ἐν τοῖς πρακτικοῖς κατέθετε τὰς ἀποκρίσεις.

Ὁ δικαστὴς δὲν ὑπέβαλλε εἰμὴ ἐν μόνον ζήτημα εἰς τὴν κατηγορούμενον, — εἶπαι ἄνοχος αἰρέσεως·

(1) Περὶ τῶν ἐν αὐτῷ διδασκομένων μαθημάτων τῶν καὶ ἄλλων λεπτομερειῶν στατιστικῶν τοῦ Πειραιῶς ὄρα τὸ προῤῥηθὲν σύγγραμμα τοῦ Κ. Ἀγγελοπούλου.

ὁμολόγησον, καὶ ἡ δικαιοσύνη παροῦσα ἐνταῦθα θέλει ἐκτιμήσαι τὴν ὁμολογίαν σου.

Ἄλλ' οὐδέποτε προσθέτετεν εἰς τὸν κατηγορούμενον, ποίαν εἶχε διαπραξίει αἵρεσιν, κατὰ τίνα ἐποχὴν, κατὰ τίνα τόπον, ἢ κατὰ ποίαν περίπτωσιν, ὥστε ὁ ἄθλιος δεσμώτης συλλαμβανόμενος ἐνίστε διὰ λόγους μεμακρυσμένους καὶ λησμονηθέντας, ὡφεῖλε ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην του ἀνοησίαν του τινά, ἢ ἀφροσύνην, καὶ ἂν δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ τὴν εὖρη ἔπρεπε νὰ τὴν μαντεύσῃ, ἢ ἂν δὲν τὴν ἐμάντευε νὰ ἀποθάνῃ!

Ναί! ν' ἀποθάνῃ, διότι ἡ ἄρνησις ἦτο, κατὰ τὴν ψιμυθιοφόρον ταύτην δικαιοσύνην, ἡ τελευταία ἀμετανοησία, ἦτο ἡ αἵρεσις τῶν αἱρέσεων ἄρα, ἂν ἐξηκολούθει ν' ἀρνήται τὸ ἐγκλημα τῆς κατηγορίας, ἀληθές ἢ ἀνύπαρκτον, καὶ νὰ ἐμμένῃ, παρεδίδοτο ἀναγκαίως καὶ ἀσπλάγχχνως εἰς τὸν δῆμιον.

Ἡμέραν τινά συνέλαβε τὸ ἱεροδικαστήριον ἓνα Πορτογάλλον εὐγενῆ, Ἀλφόνσον Νόβρον ἐπικαλούμενον, τὸν ὁποῖον καὶ ἔρριψεν εἰς τὸ δεσμωτήριον Κοίμβρης· τὸν κατηγορεῖ δὲ, ἐπὶ μιᾷ ἀορίστῳ καταμηνύσει, ὅτι εἶχεν ἰουδαίσει, τουτέστιν ὅτι ἐξώρκειε τὸν χριστιανισμόν ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ. Ἄλλ' οὗτος ἦτο ἀείποτε Χριστιανός, ἤθελε δὲ καὶ ν' ἀποθάνῃ τοιοῦτος, ὅθεν ἠρνεῖτο καὶ ἀπώθει τὴν κατηγορίαν· τὸ ἱεροδικαστήριον τότε ἐν τῇ ἀγανακτήσει του, καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἐξελέγξῃ αὐτὸν ἐπὶ ἀποστασία, λαμβάνει τὸ μέτρον νὰ συλλάβῃ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφόνσου, τὸν ὁποῖον νὰ θέσῃ καὶ εἰς τὰς βασάνους. Ἐκ τῶν φοικωδῶν καὶ βρασανιστικῶν τοῦ δικαστηρίου ἐπιμονῶν ὅπως ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ υἱοῦ ἀνακαλύψῃ τι, ὁ νέος ἠναγκάσθη ψευδῶς νὰ διακοινώσῃ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχε πραγματικῶς ἀποστατήσει, καὶ ὅτι ἐβίαζε καὶ αὐτὸν νὰ προδώσῃ τὸν Θεὸν τοῦ τόπου τοῦ Κρανίου ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰούδα. Ἡ ἐξέτασις κατεδίκασεν ἀμφοτέρους, τὸν μὲν εἰς πυρᾶν, τὸν δὲ εἰς εἰρκτὴν.

Κατὰ τὴν πομπὴν τῆς ἐμπρήσεως ταύτης τοῦ δῆθεν ἑτεροδόξου ἐκείνου, παρίσταντο ἀμφοτέροι· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ὁ πατὴρ ὤδευε πρὸς τὸ μαρτύριόν του, ὁ υἱὸς του κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας του, αἰτούμενος συγγνώμην καὶ εὐχὴν.

— Νεανία, τῷ λέγει ὁ μάρτυς, ἀνάστα· σὲ συνεχώρησα ὡς ἐπιθυμῶ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατὴρ μου νὰ συγχωρήσῃ καὶ ἐμέ. Ἀλλὰ σὺ, ὁ πρὸ μικροῦ χρόνου χριστιανός, ὅπως λυτρώσῃς τὴν ζωὴν σου, ἀπηνήθης τοῦ παρελθόντος σου τὴν πίστιν· δὲν εἶσαι ὅθεν υἱὸς μου πλέον· ἀποσύρητι· δὲν ἔχω οὐδεμίαν νὰ σὲ ἀφήσω εὐλογίαν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐβάδισε μετὰ βήματος ἡσύχου καὶ ὄψεως ἱλαρᾶς πρὸς τὴν πυρᾶν.

Πρὸς σύστασιν τῆς ἀξιοθαυμάστου ταύτης κατηγορίας ἔχρησάμενε πάντοτε ἀβριστός τις τύπος, μία γενικὴ ἀνάκρισις, οὐδὲν εἰδικὸν γεγονός προσδιορίζουσα.

Συνέβαινε ἐνίστε ὁ δεσμώτης, μὴ γινώσκων καὶ μὴ δυνάμενος ποσῶς νὰ γινώσκῃ ἐπὶ τίνι παραβιάσει πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν καταμηνύθη καὶ ἐφυλακίσθη, νὰ ὁμολογῇ ἐν προηγούμενον ἢ μεταγενέστερον παράπτωμά του, ἐφ' ᾧ δὲν κατηγορεῖτο ποσῶς. Τοιοῦτοτρόπως δὲ καθίστατο διὰ τῆς ἀτυχῆς του ἐκείνης διομολογίας, ὁ καταμηνυτής ἑαυτοῦ. Καὶ ἂν συνέβαινε, ὅπερ σπάνιον, νὰ κηρυχθῇ ἄθως τῆς πρώτης κατηγορίας, κατεδεικνύετο ὅμως ἔνοχος ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ, ἐξελεγχόμενος καὶ καταδικάζομενος ἐκ τῆς ἰδίας του ὁμολογίας.

Οὐχὶ δὲ μόνον μέχρι τελευταίας στιγμῆς ὁ δεσμώτης ἠγνοεῖ τὸ ἐγκλημα, ἐφ' ᾧ κατηγορεῖτο ὡς ὑπόπτος, ἀλλὰ καὶ, ῥιπτόμενος εἰς τὴν εἰρκτὴν ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ συχνότατα ἐνός τῶν ἐχθρῶν του, δὲν εἶχε τὸ ἐλάχιστον δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀντιπαράθεσιν μετὰ τοῦ μάρτυρος τούτου, τοῦ ὁποῖου νὰ δυνηθῇ νὰ διαφεύσῃ τὴν κατάθεσιν δι' ἄλλων μαρτυριῶν, ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι εἶχε λάβει χώραν συκοφαντία. Ἡ ἱερά ἐξέτασις ἄλλως τε παρεδέχετο ἐν τῇ δικονομίᾳ αὐτῆς καταθέσεις μόνον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς κατηγορίας, οὐδέποτε ἐλαφρυντικᾶς.

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει οὐτε ταῦτα. Ἐνήργει πλειότερα, διότι, προσεκάλει τοὺς πλαστογράφους καὶ τοὺς ἐπιόρκους ἵνα καταθέσωσιν ἐναντίον τοῦ κατηγορουμένου, ζητούσα καταμηνυτάς καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν εἰρκτῶν καὶ δεσμωτηριῶν.

Οὕτω δὲ κατὰ τὴν τοιαύτην νομοθεσίαν, οἱ ἐπιόρκοι ἔλεγον ἀναγκαίως τὴν ἀλήθειαν ἂν δι' αὐτῆς μόνον ἠδύνατο νὰ ἐνοχοποιήσωσιν ἐπὶ πλέον τὴν κατηγορούμενον, καὶ ἀναγκαίως τὰ ψεύδη ἔαν ἦτο φόβος μὴ σωθῇ.

Ἀφοῦ δὲ ἐκρυσπεν εἰς τὸν δεσμώτην οὐ μόνον τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μαρτύρων, ἢ ἐξέτασις ἀπέκρυσπε διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὸν φάκελλον τῆς δικογραφίας· κατ' οὐδεμίαν τῆς δίκης στάσιν ὁ δυστυχῆς κατὰδικὸς ἠδύνατο νὰ γινώσκῃ τὴν φύσιν τῶν κατηγοριῶν, αἵτινες ἐκρέμαντο κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν καταμηνυσιν.

» Εἰ καὶ (ἔλεγεν ὁ ἱεροδικαστικὸς κώδικς, κατὰ τὴν κοινὴν διδασκαλίαν τῶν θεολόγων, νομοδιδασκάλων καὶ ποινικολόγων, πρὸς δὲ καὶ κατὰ τὸ φυσικὸν καὶ πολιτικὸν δίκαιον) οἱ δικασταὶ ὀφείλου νὰ χορηγῶσιν ἀντίτυπα ἢ ἀντίγραφα τῶν καταγγελιῶν εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, ὅπως ἔχουσι τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀθωότητος αὐτῶν, μολαταῦτα κατὰ τὰς ἐκδικασίας τῶν ἐπὶ αἱρέσει κατηγοριῶν, ὁσάκις φθάσει ἡ δίκη εἰς κατάστασιν καθ' ἣν ἀπαιτεῖται νὰ γίνωνται καὶ διακοινώσεις τῶν καταμηνύσεων, πρέπει νὰ γίνεταί τοῦτο τοσοῦτον περισσευόμενος, ὥστε ἅπασαι αἱ περιστάσεις νὰ θεραπεύωνται προσφύεστατα.»

Καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ ἐθεράπευε τὸ ἱεροδικαστή-

ρίον προσφεύστατα τὰς περιστάσεις. Ἐπέδιδεν εἰς τὸν κατηγορούμενον μίαν δικογραφίαν ἀπό κρυφόν, ψευδῆ καὶ κατὰ βούλησιν τοῦ δικαστοῦ χαλκευομένην, ἔνθα παρέτεινε φύρδην προσέψεως ἑλαφρῶν παραπτωμάτων μετὰ τερατωδῶν καὶ ἀποτροπαίων κατηγοριῶν, συνέβαινε τότε πολ- λάκις, ὑπὸ τὴν ἐπίβροϊαν τῆς προσβολῆς καὶ τῆς ἀγανακτικῆς αὐτοῦ, ὁ δεσμώτης, ἀπῶθῶν μετὰ φρί- κης πᾶς ἀτίμους καὶ συγεράς κατηγορίας, νὰ σιω- πᾷ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑλαφροτέρων κατηγοριῶν. Ἄμα δ' ἔλησμένει ν' ἀνασκευάσῃ καὶ ταῦτα, ἡ ἱερά ἐξέτασις ἐσυμπέραινεν ὅτι ταῦτα ὑπενοοῦντο ὁμολογηθέντα, δηλαδὴ, ἡ περὶ αὐτῶν λήθη ἦτο ὁμολογία.

Ὁ κατηγορούμενος ὅθεν ἐπάλαιεν αἰείποτε μὲ δε- δεμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ σκόπη, ἐναντίον ἀοράτων ἐχθρῶν, φρουαττομένων καὶ λυσσῶντων ἵνα τὸν προσβάλλωσι πανταχόθεν ὑπέμενε τὴν ἀτελεύ- τητόν τῶν βασάνων του καταδίκην, ἐντὸς ἀ- φώνου εἰρκτικῆς, ὁμοιοζούσης τάφρον ὀδυνηρῶν, ἔνθα ἔμενον ὥρας καὶ ὥρας, ἐβδομάδας καὶ ἐβδομάδας, μόνος πρὸς μόνον, μετὰ τῶν ἐπωδύ- νων σκέψεων καὶ ἀγωνιῶν του. Μετέβαινε ἀκο- λούθως ἐκ τῆς εἰρκτικῆς ταύτης εἰς ἀκροατήριον μυστικὸν ὡς ἡ φυλακὴ του ὁ δικαστὴς τὸν ἤρώ- τα, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἐπὶ ἐνός ἀνίγματος, καὶ μετὰ τὰς ἐρωτήσεις του, τὸν ἐπανεπέμπεν εἰς τὴν μόνωσίν του μετ' ὀλίγον τὸν ἀνεκάλει, τὸν ἠπάτα διὰ τῶν ψευδῶν του, καὶ τὸν περιέφερον ἀ- ορίστως ἐκ μυστηρίου πρὸς μυστήριον. Ἐντούτῳ, μὲ ὅλην τὴν φαινομένην εὐσεβῆ ἀλλὰ δολίαν ἐπι- δεξιότητά του, τὸ ἱεροδικαστήριον δὲν ἔφθανε μέ- χρι τοσοῦτου βαθμοῦ, ὥστε νὰ καταδικάσῃ τὸν κατηγορούμενον διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὁμολογιῶν ἡ ἱερά ἐξέτασις ἐποίει χρῆσιν τότε τοῦ τελευταίου αὐτῆς καταφυγίου, προσκαλοῦσα πρὸς βοήθειάν της τὴν προσμαρτυρίαν τοῦ σώματος αὐτοῦ, συν- τριβομένου, οὕτως εἶπεν, ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων με- τεχειρίζετο τὰς στρέβλωσεις.

« Ὅσακις ἡ αἵρεσις, δὲν εἶναι ἀρχικῶς καὶ φα- νερῶς ἐξηκριθωμένη, ἔλεγε τὸ ἐγχειρίδιον, ἀλλὰ » φυγαδεύεται ἐντὸς τῶν σπλάγγων τῆς συνειδή- » σεως, ἐπεὶ αὕτη συνήθως δὲν εἶναι ἡ σκέψις, ἡ » ἱερά ἐξέτασις ὀφείλει συχνάκις νὰ μετα- » χειρισθῆ τὴν στρέβλωσιν, ὡπως διαγνώσῃ τὴν » ἐνδόμυχον τοῦ κατηγορουμένου ιδεάν. »

Ἡ δὲ στρέβλωσις ἦτο ποινὴ, ἀλλὰ τοιαύτη, ὥστε ἀπέβαινε βεβαιότατα ἢ μετὰ τὴν πεί- ραν σκληροτέρα. Τὸ ἱεροδικαστήριον εἶχεν ἐντὸς τοῦ ἐγχειριδίου του ἀκτίνα ἐλαχίστην εὐσπλαγγνί- ας ἀπῆτε αἰτίαν τινὰ, πρόσχριν οἰανδῆποτε, ὅ- πως ἐπιβάλλῃ τὴν στρέβλωσιν. Καὶ ποῖαν; ἰδοῦ ποῖαν. Ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐκ μέρους τοῦ κατα- γορουμένου ἀμηχανία, ὁ θόρυβός του, οἱ δισταγο- μοὶ του, ἡ ὀχρότης του, μία εἰς τοὺς λόγους του ἀντίφασις, ἡ ὑποψία, ἐπιβεβαιουμένη παρ' ἄλλης ὑποψίας, μία ἐνδειξις, ἡμίσεια ἐνδειξις, ἐν τέταρτον ἐνδειξέως, ἐφ' ᾧ προστίθετο ἕτερον τέταρτον ἐνδεί-

ξέως, ἰσοδυναμούσης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρὸς ἡμίσειαν ἐνδειξιν, μία πιθανότης, μία φαι- νομένη πιθανότης, διπλασιαζομένη παρ' ἑτέρας ἥτις ἀνεπλήρου διὰ τοιαύτης προσθέσεως ὀλό- κληρον τὴν ποσότητα μιᾶς πιθανότητος τοι- ουτοτρόπως διὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς ἀλ- γέθρης, δι' ἀπείρων ὑπολογισμῶν καὶ κλασμα- τῶν, ὁ δικαστὴς προσδιώριζεν ὁ ἴδιος αὐθαι- ρέτως τὴν ἔναρξιν τῶν ἀποδείξεων, αἵτινες ἤθε- λον ἐπιφέρει τὴν ἐντελεστέραν ἀπόδειξιν διὰ τῶν στρέβλωσεων. Ἐστρέβλωνε τοσοῦτον συχνὰ ὅσον ἐπεθύμει, καὶ τοσοῦτον χρόνον, ἐφ' ὅσον ἠδύκει μόνον δὲ, πρὶν διασχίσῃ, ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, τοὺς μυῶνας χριστιανοῦ τινος ἀποπλανηθέντος ἢ συκοφαντηθέντος, ἔθετε προηγουμένως τὴν συνεί- δησίν του ἐν ἡσυχίᾳ διὰ τῆς ἐξῆς, δηλοποιήσεως.

« Διατάττομεν τὴν χρῆσιν τῆς στρέβλώ- » σεως διὰ τρόπου καὶ κατὰ χρόνον, ἐν θέλωμεν » θεωρήσει ἀρμόδιον, ἀφοῦ διεκηρύξαμεν ἐνόρκως, » ὡς καὶ νῦν διακηρύττομεν, ὅτι ἐν περιπτώσει » πληγῶσεων, θανάτου ἢ θραύσεως, τὸ γεγονός » τοῦτο δὲν θέλει καταλογίζεσθαι εἰς ἄλλον » τινὰ, ἢ εἰς τὸ σφάλμα τοῦ κατηγορουμένου » ! Ἰδοῦ δὲ πῶς ἐγένετο ἡ στρέβλωσις.

Εἰς δεσμώτης τοῦ ἱεροδικαστηρίου εἶχε κατα- δικασθῆ εἰς στρέβλωσιν δύο μετημφισμένοι καὶ κεκαλυμμένοι διὰ κουκούλας μέχρι τοῦ ποσώπου καταπιπτούσης, ἐκ τῆς ὁποίας μόνον δύο ὀπαι κατὰ τὸ ὕψος τῶν ὀφθαλμῶν ἐφαίνοντο, τὸν λαμ- βάνουν ὅπως τὸν ὀδηγήσῃ δι' ἀπειραριθμῶν λα- τυρίθων εἰς τὸ δωματίον τοῦ βασιανιστηρίου.

Περᾶ τὸ κατώφλιον τῆς θλίψεως ὁ ποῦς του πατεῖ ἐπὶ ἰξώδους ἐδάφους· εἰσέρχεται εἰς ὑπόγειόν τι θολωτὸν, ῥίπτει πέραξ τὸ πρῶτον του βλέμμα, βλέπει εἰς τὸν καπνὸν τῶν πυρῶν κινούμενα ἀνθρώπινά τινα φαντάσματα· εἶναι οἱ δῆμιαι· εἶναι καὶ οὗτοι ἐπίσης μετημφισμένοι, ῥί- πτοντες ἐπ' αὐτοῦ, ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὀπῶν τῶν καλυμμάτων των, τὴν ἀπαίσιον τῶν ὀφθαλμῶν των λάμψιν.

Τὸ ἔδαφος τοῦ υπογείου εἶναι πανταχοῦ ἐστρω- μένον διὰ πλατέων πλακῶν ὅσημί τις ἀπῆδης στέατος κυματίζει ἐντὸς τῆς ἀτμοσφαιρας. Προ- χωρεῖ τρέμων ἐν μέσῳ τοῦ ἀνθρωπίου τούτου σφαγείου, ὅπου σιωπηλοὶ σφαγεῖς, εἶναι ἔτοιμοι νὰ τὸν περιποιηθῶσιν, ὅσον οἶόν τε εὐαρεστότερον! Πράγματι ὑπάρχει ἐκεῖ, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του, πρᾶγμα δι' αὐτὸν ἑκτακτον, ἀπαίσιον, βεβαυ- μένον κατὰ θέσεις καὶ διαπερῶμενον ὑπὸ τινος βά- βδου, πλαγίως ὑπάρχει χορδὴ μεμολυσμένη ἀπὸ μικρὰ τεμάχια κρέατος· ἐν ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος, καὶ ἐντὸς τούτου ἐν μουσκευμένον πανίον.

Ἐν μέσῳ τῆς ἀφώνου ταύτης τραγωδίας, καὶ τῶν ἀποτροπαίων καὶ κρυφίων τούτων ὑποκριτῶν, εἰς ἀνθρώπος εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται, ἔχων φα- νεράν τὴν ὄψιν, καὶ ἱλαρὴν τὴν φυσιογνωμίαν ὁ- μιλεῖ, διατάττει, χαιρετᾷ, ὑπομειδιᾷ· οὗτος καί- ζει ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐκείνης τὸ πρόσωπον τῆς Ἀγα-

θότητος. Μετὰ γλυκύτητος ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον, ὁ δὲ προσηνῆς δῆθεν καὶ ἀγαθὸς αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἱεροδίκης.

Δύο στρεβλωταὶ συλλαμβάνουσι τὸν δυστυχεῖ κατὰδικον, τὸν ἀπεκδύουσι τῶν ἐνδυμάτων του, τὸν ὑψόνουσι ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ τὸν ῥίπτουσι ἐπὶ τῆς στρέβλης. Οἱ νεφροὶ του τίθενται ἐπὶ τῆς βάρδου, ἡ δὲ κεφαλὴ του μένει ἐκκρεμῆς. Μετὰ ταῦτα, πέντε ἐκάστου μέλους του, κάμνουσι συστροφὰς πολλὰς τῆς χορδῆς, διὰ τινος ἐλατηρίου ξυλίνου.

Ἄμα ὁ δυστυχὴς οὗτος κατεκλίνετο σταυροειδῶς, εἰς τρόπον καθ' ὃν ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος του νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῆς βάρδου, ἥτις ἐθλίβεν δλόκληρον τὴν σπονδυλικὴν στήλην τοῦ σώματος, ὁ ἱεροδίκης τὸν διέταττε νὰ ἀπαγγείλῃ ὅ,τι ἤθελε σύμβολον, καὶ νὰ συστήσῃ τὴν ψυχὴν του τῇ ἁγίᾳ Παρθένῳ.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς εἰς δῆμιος δίδει εἰς τὰς χορδὰς ἔντασιν, ἐνῶ ἕτερος δῆμιος, ἐμβάλλει ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ δυστυχοῦς τούτου καταδίκου τὸ κάθυρον ἐκεῖνον πανίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνστάζει ἀργὰ, ἀργὰ τὸ ὕδωρ τοῦ ἀγγείου.

Εἰς τὴν πρώτην τοῦ στρόφιγγος στροφῆν, ἡ χορδὴ τεινομένη, εἰσέρχεται εἰς τὴν ζώσαν σάρκα, καὶ καταθλίβει ἀμέσως τὰ νεύρα· εἰς δὲ τὴν πρώτην ῥανίδα τοῦ ὕδατος, ὕπερ διασταλάζει εἰς τὸν λαϊμόν, τὸ στήθος ἀνασκιρτᾷ ὅπως ἀναπνεύσῃ ὀλίγον ζωτικὸν ἀέρα· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀὴρ ἐλλείπει παντάπασιν. Εἰς ἐκάστην νέαν ἀναπνοὴν, τὸ πανίον εἰσδύει ἐντὸς τοῦ λαϊμοῦ τοῦ καταδίκου καὶ ἐμφράττει τοὺς πνεύμονας του· οἱ ὀφθαλμοὶ του σπινθηροβολοῦν ἐκ τῆς ἀγωνίας, αἱ φλέβες του ἐξογκοῦνται, καὶ τὸ αἷμα ἀναπηδᾷ ἐκ τῶν χειλέων καὶ τῶν ῥωθίων του.

Κατὰ στιγμὰς δὲ ὁ ἱεροδίκης, κλίνων τὴν κεφαλὴν του μετ' ἀγαθότητος ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου, τοῦ ἀγωνιῶντος ἐκείνου θύματος, τὸ συμβουλεύει νὰ ὁμολογήσῃ τὴν αἴρεσίν του· ἀλλὰ τὸ ὅμα ἐπιμένει ἀρνούμενον· ἐπίσης τότε καὶ τὸ ὕδωρ ἐξακολουθεῖ ῥέον κατὰ ῥανίδας ἐπίσης ὡς ἡ κλεψύδρα κανονικῆς· ὁ δὲ βασανιστὴς κατὰ στιγμὰς κάμει νέας ἐπὶ τῶν στροφίγγων συτροφὰς, καθ' ἃς ὅλαι αἱ ἴνες τοῦ κατακειμένου ὑποφέρουσι ὀδυνηρῶς, ὅλαι συγινοῦνται ὡσανεὶ φρουάττουσαι. Τὸ σῶμα δλόκληρον κατακαυθάνομενον ὑπὸ τῆς σκληροτέρας τῶν ἀλγηδόνων, σπαράσσει καὶ ἐπαναπίπτει μεθ' ὅλου τοῦ βάρους του ἐπὶ τοῦ πλαγίου στόλου τῆς στρέβλης. Ἡ σπονδυλικὴ στήλη τρίζει· καὶ συνθλάται ὑπὸ τὴν κατάθλιψιν.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀκοῦσι ταῦτα· ἐφεξῆς θέλομεν ἐπαναλαβεῖν καὶ ἕτερά τινα περὶ τῆς ἱεράς ἐξετάσεως. Θέλομεν καταδείξει ὅτι τὸ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν σέβας πύξησεν ἐκ μέρους τῶν λαῶν, ἀφ' οὗτου αὕτη ἔπαυσε μεταχειριζομένη τὰ πυρὰ, τοὺς

τροχοὺς καὶ τὰς στρεβλώσεις. Νῦν τὸ ὄπλον αὐτῆς εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἔλεος, τῶν ὁποίων μόνον ποιούσα χρῆσιν, ἐνισχύει μᾶλλον τὰς δυνάμεις της.

K. Γ.

ΤΑΦΟΣ ΜΗΤΡΟΣ.

ΑΡΜΟΝΙΩΝ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ Η Ζ΄.

(Ἀφιερῶται τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ).

Ἐκ τῶν δακρύων τῶν πολλῶν καὶ θρήνων ἀπαυθῆσας,
ὧς νικημένος ἀθλητῆς τὰ ὄπλα παραιτήσας,
Ἐπέλεγον εἰς τὴν αὐγὴν· εἰς μάτην θά φωτίσθης,
Τοὺς πόνους μας προδίδουσα δὲν ἔπαυσεν ἡ φύσις,
Κ' ὁ οὐρανὸς, ἂν ἐκ χρυσῶν στολιζέται χρωμάτων,
Ἄλλὰ χλευάζει τοὺς θνητοὺς, ἐμπαίζει τὰ δεινὰ των.

Οὐδὲν ψευδὲς ἢ ἀληθὲς ἐκτὸς τῶν θλίψεων μας,
Κ' ἡ ἔλλαμψις ἡ φλογερὰ εἰς τ' ὄμμα μας ἐκείνη,
Ἡ τῆς ζωῆς, ὡς ἀστραπὴ παρέρχεται καὶ σβύνει.
Καὶ ὅσον διανοίγομεν εἰς φῶς τὸν ὀφθαλμὸν μας,
Εἰς σκότος περιπίπτομεν τοσοῦτω, κ' εἶναι μόνον
Ἐν ὄνομα, τὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν ζῶγον συμπακνόνον.

Ἄβυσσος πλέον σκοτεινὴ, ἔνθα ὁ νοῦς ἐμπίπτει,
Ἐνθα τὸ πᾶν κυμαίνεται θολόν, συγκεχυμένον,
Ὡς ὅταν τὸν κοινορτὸν ἀνακυκᾷ καὶ ῥίπτει,
Ὁ ἄφρων, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀγωνιῶν κ' ἀσθμαίνων·
Καὶ τότε μὲ ζηλότυπον τὸ βλέμμα ἐθεώμην,
Πᾶν ὅ,τι ἔλαβε ζωὴν ἀναίσθητον καὶ κρύαν,
Καὶ ἀνεφώνουσι, θεωρῶν τὴν πέτραν τὴν τραχεῖαν·
Ὡ, διατί ὡς μὲ αὐτῶν κ' ἐγὼ δὲν ἐγενώμην!

Κ' ἐνῶ τὸ βλέμμα σκυθρωπὸν περιεπλάνων οὔτω,
Ὡς τὸν πρῶρόν του, εἰς βυθοὺς κυμαινομένου πόντου,
Ὅστις ζητεῖ ἀνήσυχος καὶ σύννουσι τὴν ὁδὸν του,
Καὶ εἰς τὸν νοῦν μου ἡ σκιά ζωφώδης ἐξηπλοῦτο
Αἴφνης ἠπλώθη ἀτενὲς εἰς ταπεινὸν τι μνήμα,
Ὅπου μονῆρες ἀπαυστα καὶ τρέμον φέρω βῆμα.

Ὡ μνήμα, θλίψεων πικρῶν αἰτία γλυκυτάτη,
Ἐντὸς σου κεῖται τῆς μητρὸς ἡ κόνις ἡ φιλιότη.
Ἐκεῖ, ὅτε ὁ ἄγγελος ὁ μὲ θνητοῦ εἰκόνα,
Ἐπέδωκε τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν της τῷ Κυρίῳ,
Ἐγὼ αὐτὸς ἀνέσκαψα, παρὰ τῷ εὐκτηρίῳ,
Τοῦ μνήματός της τοῦ πικροῦ τὸν νεκρικὸν κευθμόνα.

Ἐκεῖ, μὲ τὰς ἐλπίδας της κοιμᾶται ἐκείνη, ἥτις
Ὡς ἐκλείον διὰ παντός εἰς φῶς οἱ ὀφθαλμοὶ της,
Ἐκαρᾷ εἰς τ' ὄμμα μου εἰσέτι τὴν καρδίαν,
Ἥτις μοὶ ἔδωκε ζωὴν τὴν χεῖρα τὴν γλυκεαν,